

SSLC Top Test Series

SANSKRIT

STEP

Chapters: 1 to 5

TIME: 45 min

Std. 10

Type - A

Score: 20

➤ कोष्ठात् चतुर्णां प्रश्नानाम् उत्तरं चित्वा लिखत । (4)

1. भोजनावसरे ईर्ष्या-भयादि भावनां मास्तु इति कुत्र प्रतिपादयति ?

(चरकसंहिता, महाभारतम्, सुभाषितावली, ऐतरेयब्राह्मणम्)

2. महाभारते कस्मिन् पर्वणि दीनानुकम्पां कथां प्रतिपादयति ?

(वनपर्वणि, भीष्मपर्वणि, आदिपर्वणि)

3. सर्वविषहारिणी औषधगुणयुक्तं किम् ?

(निम्ब, आमलकी, तुलसी, हरिद्रा)

4. “ कनकधारास्तवं ” केन लिखितम् ?

(श्रीशङ्कराचार्येण, माधवविद्यारण्यस्वामिना, कालिदासेन, भवभूतिना)

5. धिक्जन्म – धिक्शब्दयोगे का विभक्तिः ?

(तृतीया, द्वितीया, चतुर्थी, षष्ठी)

6. मञ्जूषातः पदानि स्वीकृत्य पट्टिकां पूरयत । (3)

विभागः	लक्षणम्	उदाहरणम्
	फलात्पूर्वं पुष्पम्	आम्रः
	प्रतानैः प्रसारिता	कूश्माण्डः
ओषधीः		व्रीहिः

7. प्रादेशिकभाषायां विवर्तयत। (3)

इक्ष्वाकुवंशे श्रीरामः अजायत । पित्रा निर्दिष्टः रामः वनं गन्तुम् उद्युक्तो अभवत् । रामम् अनुगतां सीतां पश्चात् राक्षसराजः रावणः अपहृत्य लङ्कां नीत्वा अशोक वनिकायां स्थापितवान् । श्रीरामः वानरैः सह सख्यम् अकरोत् । ततः हनूमान् लङ्कां प्राप्य सीतां ददर्श । पुनः सम्भूते घोरे संग्रामे रामः रावणं जघान ।

8. पदच्छेदं लिखत। – दीनमुदिरयन्त्यसौ (1)

9. विग्रहवाक्यं लिखत। – सुराधिपः (1)

➤ उदाहरणानुसारं वाक्यं परिवर्तयत। (1)

उदा – अहं सुष्टु पाठम् अपठम् । पूर्णाङ्गं न प्राप्तवान् ।

यद्यपि अहं सुष्टु पाठम् अपठम् तथापि पूर्णाङ्गं न प्राप्तवान् ।

10. वृक्षे अनेकानि फलानि सन्ति । कानिचित् उपयोग्यशून्यानि आसन्।

➤ अधोदत्तं श्लोकं पठित्वा उत्तरं लिखत । (1)

इतिदीनमुदीरयन्त्यसौ प्रददावामलकं व्रतीन्दवे ।

करुणं वचनं निशम्यसोऽप्यभवज्ज्ञाननिधिर्दयार्द्रधीः ॥

11. श्लोके ल्यबन्ताव्ययपदयुक्तपदं किम् ?

12. का दयार्द्रधीः अभवत् ?

13. कः आमलकं दत्तवान् ?

14. सोऽपि इत्यस्य पदच्छेदं लिखत।

15. “ कनकधारा ” इति पाठाधारेण शङ्कराचार्यमधिकृत्य लघूपन्यासं लिखत । (1)

सूचनाः – केरलीयः – शिवगुरुः – कनकधारास्तवम् – शङ्करदिग्विजयम्

Type - B

➤ कोष्ठात् चतुर्णां समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत । (4)

1. “ गीतारहस्यं ” नाम ग्रन्थस्य कर्ता कः?

(महात्मागान्धिः, बालगङ्गाधरतिलकः, डा राधाकृष्णः, वेदव्यासः)

➤ संस्कृतपठनात् ऋते कश्चन यथार्थं भारतीयः जीवितुं नार्हति ।

2. ऋते योगे का विभक्तिः? (पञ्चमी, षष्ठी, तृतीया, द्वितीया)

3. पाण्डवाः सविशेष श्रद्धा अर्हन्ति इति कः वदति? (दुर्योधनः, श्रीकृष्णः, व्यासः, धृतराष्ट्रः)

4. कः गणे नान्तर्भवति? (पठन्, हसन्, कुर्वन्, आसन्)

5. प्रतानैः प्रसारितः भवति । (वीरुत्, ओषधीः, वृक्षः, वनस्पतिः)

6. उदाहरणानुसारं विग्रहवाक्यं लिखत । (1)

उदा- बलम् अस्य अस्तीति – बली

..... – देही

7. अधोदत्तवाक्यात् क्त्वान्त-ल्यबन्त-तुमुन्नन्तानि चित्वा लिखत । (3)

नाचिकेतसं सत्कर्तुम् असमर्थः यमः तमुपगम्य वरत्रयं दत्त्वा तेन सह संवादमकरोत् ।

8. सूचनानुसारं लघूपन्यासं लिखत । (3)

भारतीयसस्यविज्ञानम्-वृक्षायुर्वेदः-तरुमहिमा-नास्ति सस्यमनौषधं

9. सूचनानुसारं जीवनचरितं लिखत । (3)

नाम - डा । सर्वेप्पल्लि राधाकृष्णः

जन्म - 1888

पितरौ - एस् । वीरस्वामी, सीतम्मा

प्रशस्तिः - दार्शनिकः, भारतस्य राष्ट्रपतिः

ग्रन्थः - वेदान्तस्य धार्मिकता

10. सम्भाषणं पूरयत । (3)

सन्यासी - शङ्कर ! त्वं कुत्र

शङ्करः - मातुः समीपं गच्छामि ।

सन्यासी - किमर्थम् इदानीं मातुरन्तिकं गच्छसि ?

शङ्करः - मातुः मरणम् आसन्नं भवति । अतः

सन्यासी -

शङ्करः - “ परमगुरुः माता एव ” ।

11. प्रादेशिकभाषायां लिखत । (3)

श्रीहर्षस्य नैषधीयचरितं नितरां प्रसिद्धं महाकाव्यं भवति । तस्य पिता श्रीहीरः तथा माता मामल्लदेवी च । श्रीहीरः काशीवासिनः विजयचन्द्रस्य सभायां पण्डितः आसीत् । एकदा केनापि पण्डितेन पराजितः श्रीहीरः मरणसमये स्वसुतं श्रीहर्षम् आहूय तं विजेतुं कथितवान् ।

Type - C

➤ कोष्ठात् चतुर्णां समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत । (4)

1. अद्वैतसिद्धान्तस्य प्रतिष्ठापकः कः ?

(माध्वाचार्यः, कपिलाचार्यः, श्रीशङ्कराचार्यः, यास्काचार्यः)

2. इदं प्रथमतया वेदानां कालनिर्णयं कृतः महाशयः कः ?

(महात्मागान्धिः, बालगङ्गाधरतिलकः, डा । एस् । राधाकृष्णः, सुभाष् चन्द्रबोस्)

3. प्रदत्तेषु शानच् रूपं किम् ?

(आसीत्, पचमानः, पचन्, पचति)

4. वृक्षायुर्वेदस्य कर्ता कः ?

(सुरपालः, चाणक्यः, शङ्कराचार्यः, चरकः)

5. अपत्येषु च सर्वेषु जननी । (कृपार्द्रहृदया, तुल्यवत्सला, दीना, दुःखिता)

➤ यथोचितं योजयत । (4)

6. प्रस्थानत्रयम् - व्यासः

7. द्राक्षा - बलीवर्दः

8. ऋषभः - वीरुत्

9. महाभारतम् - ब्रह्मसूत्रम्

10. अधोदत्तेषु औषधसस्येषु एकस्य औषधगुणान् लिखत । (2)

हरिद्रा अथवा तुलसी

11. उदाहरणानुसारं पट्टिकां पूर्यत । (4)

	लट्	लङ्	क्त्वा	तुमुन्
उदा	पठति	अपठत्	पठित्वा	पठितुम्

अकरोत्

दृष्ट्वा

श्रोतुम्

नयति

12. जीविते सुखस्य दुःखस्य हेतुः स्वस्य कर्म एव इत्यर्थकं सुभाषितं किम् ? (1)

• आत्मानमेव मन्येत कर्तारं सुखदुःखयोः ।

तस्माच्छ्रेयस्करं मार्गं प्रतिपद्येथ न त्रसेत् ॥

• धन्यानामुत्तमं दाक्ष्यं धनानामुत्तमं श्रुतम् ।

लाभानां श्रेष्ठमारोग्यं सुखानां तुष्टिरुत्तमा ॥

13. सूचनानुसारं गद्यक्रमं लिखत । (2)

तमवोचत तत्र सादरं वटुवर्यं गृहिणः कुटुम्बिनी

कृतिनोहि भवादृशेषु ये वरिवस्यां प्रतिपादयन्ति ते

सूचना : तत्र - कुटुम्बिनी तं - सादरं - अवोचत ये - वरिवस्यां - ते - कृतिनः हि

14. प्रादेशिकभाषायां लिखत । (3)

क्रिस्तोः चरितमवलम्ब्य संस्कृतभाषया लिखितं प्रथमं केरलीय महाकाव्यं भवति क्रिस्तुभागवतम् । महाकाव्यलक्षणे यदुक्तं तद् क्रिस्तुभागवतस्य विषये समीचीनं भवति । अत्र कथा न केवलं भारतीय इतिहासे अपि तु विश्वे सर्वत्र आद्रियमाणं भवति ।

SSLC Top Test Series
SANSKRIT

STEP
Std. 10

Chapters: 6 to 10
Type - A

TIME: 45 min
Score: 20

१ मञ्जुषातः उचितपदानि स्वीकृत्य योजयत । 1 X 4

नैषधीयचरितम्, कठोपनिषत्, प्रतिवाचिकम्, तञ्जावूरु, कुमारसम्भवम्,

क) शरभोजी - । ख) प्रत्युत्तरम् - ।

ग) बृहत्त्रयी - । घ) नाचिकेताः - ।

२ सूचनानुसारं गद्यक्रमं लिखत । 1 X 2

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

क्षुरस्य धारा निशिता दुरत्यया दुर्गं पथस्तत्कवयो वदन्ति॥

सूचना - जाग्रत वरान् निबोधत

। निशिता तत् दुर्गं इति वदन्ति ।

३ समानार्थकपदानि चित्वा लिखत । 1 X 3

तूणीरः, प्रार्थयसे, स्वयम्, दुन्दुभिः, खड्गः

भजनं करोषि

क्षुरः

आत्मानम्

४ लट्, लिट्, लिङ् रूपाणि विविच्य लिखत । 1 X 3

अत्रसत्, विवेश, अहासीः ददति, गमिष्यति।

५ सूचनाः उपयुज्य लघूपन्यासं लिखत । 1 X 4

संस्कृतसाहित्यम्- दशरूपकाणि- कविकुलगुरुः- नाटकत्रयम्- शाकुन्तलोपाख्यानम्

६ सूचनाः विपुलीकृत्य जीवनचरितं लिखत । 1 X 4

नाम - पि.सि.देवस्या

जन्म - 1906 मार्च 24

जन्मदेशः - कुटमालूरु, कोट्टयं जनपदः

कर्ममण्डलम् - अध्यापनम्

- कृतयः – क्रिस्तुभागवतम्, जनकीयकाव्यम्, कर्षकगीतम्
पुरस्कारः – 1980 केन्द्र साहित्यअकादमी, 1993 केरल साहित्यअकादमी
चरमः – 2006 ओक्टोबर् 10

Type - B

- १ चतुर्णां समुचितमुत्तरं कोष्ठकात् चित्वा लिखत । 1 X 4

गान्धर्वविधिना ,वरत्रयम्, लक्ष्मणः, क्रिस्तुभागवते, सर्वस्वदक्षिणम्, उच्छ्वृत्तिः

- क) जीवनोपायविशेषः भवति ।
ख) सीतां वाल्मीकेः आश्रमसमीपं नीत्वा भ्रातुराज्ञां निरूढवान् ।
ग) दुष्यन्तेन शकुन्तला परिणीता ।
घ) गिरिप्रभाषणम् अन्तर्भवति ।
ङ) यमः नचिकेतसे... .. प्रदातुं उद्युक्तः अभवत् ।

- २ वाक्यानि पठित्वा क्त्वान्त ल्यबन्त तुमुन्नन्तानि अव्ययानि चित्वा लिखत । 1 X 3

पितरमुपेत्यनचिकेताः पप्रच्छ।एतत् श्रुत्वा वाजश्रवसः क्रुद्धः अभवत् ।

यमः नचिकेतसं यथाकालं सत्कर्तुमसमर्थ आसीत् ।

- ३ प्रादेशिकभाषया लिखत । 1 X 4

सङ्गीतं प्राणिनां हृदयावर्जकसमर्थं साधनं भवति । चतुष्पष्टिकलासु प्रथमस्थानं सङ्गीतस्य एव कल्पितं वर्तते । गन्धर्वविद्या इति नामान्तरेण प्रसिद्धा च सङ्गीतविद्या । तस्योपासकाः बहवस्सन्ति ।

- ५ सूचनाः उपयुज्य लघूपन्यासं लिखत । 1 X 4

अभिज्ञानशाकुन्तलं- कथापात्राणि- गान्धर्वविवाहः- कण्वमुनिः- आदेशः- उपदेशः-

- ६ सम्बोधनपदं चित्वा लिखत । 1 X 1

वत्स ! शार्ङ्गरव! शकुन्तलां पुरस्कृत्य मद्रचनात् स राजा वाच्यस्त्वया ।

- ७ श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । 1 X 4

वाच्यस्त्वया मद्रचनात् स राजा

वह्नौ विशुद्धामपि यत्समक्षम्।

मां लोकवादश्रवणादहासीः

श्रुतस्य किं तत्सदृशं कुलस्य॥

- 1 अयं श्लोकः कस्मिन् काव्ये अन्तर्भवति ?
- 2 पदच्छेदं लिखत-वाच्यस्त्वया।
- 3 स राजा कः ?
- 4 काव्यस्यास्य कर्ता कः?

Type - C

- १ चतुर्णां समुचितमुत्तरं कोष्ठकात् निर्धार्य लिखत । 1 X 4
- क) कविकुलगुरुः कः ? ।
[शिवदासः, कालिदासः, अभिनवकालिदासः, कुमारदासः]
- ख) क्रिस्तुभागवतस्य कर्ता कः?।
[प्रो. पि.सि.देवस्य, प्रो. सि.पि. देवस्य, प्रो. इ. पि. देवस्य, प्रो. पि.देवस्य]
- ग) नाचिकेतोपाख्यानं कस्यां उपनिषदि वर्तते ?।
[मुण्डकोपनिषदि, माण्डूक्योपनिषदि, कठोपनिषदि, केनोपनिषदि]
- घ) तिरुवय्यार् देशे उषित्वा स बहूनि कीर्तनानि व्यरचयत्। सः कः?।
[मुत्तुस्वामिदीक्षितः, श्यामाशास्त्रिः त्यागराजः, चेम्पै वैद्यनाथः]
- ङ) न खलु धीमतां कश्चिदविषयो नाम। कस्य वचनमिदम् ?।
[शार्ङ्गरवस्य, शारद्वतस्य, दुष्यन्तस्य, कण्वस्य]
- २ उदाहरणानुसारंपदच्छेदं लिखत । 1 X 1
- पुनस्त्वम् - पुनः + त्वम्। अ) कस्त्वम् - ।
- ३ उदाहरणानुसारं विग्रहवाक्यं लिखत । 1 X 2
- वनराजिभिः - वनानां राजिः वनराजिः, ताभिःवनराजिभिः।
धनराशिभिः - ।
- ५ गद्यांशं पठित्वा उत्तराणि लिखत । 1 X 4
- अस्मिन् काले वार्तामाध्यमाः बहवस्सन्ति।आकाशवाणी, दूरदर्शनम्, इन्टर्नेट् इत्येतेषां जनस्वाधीनम् अधिकमस्ति।नूतनवार्ताः सञ्चित्य वार्तापत्रिका प्रति दिनम् अस्माकं सकाशम् आगच्छति।
- १ वार्तामाध्यमानां मध्ये केषां जनस्वाधीनम् अधिकमस्ति ?।
 - २ वार्तापत्रिका प्रतिदिनं किं करोति ?।

- ३ बहवस्सन्ति इत्यस्य पदच्छेदं लिखत।
 ४ खण्डिकातः ल्यबन्तम् अव्ययं चित्वा लिखत।

६ पट्टिकां पूरयत

1 X 3

ग्रन्थनाम	विभागः	कर्ता
सङ्गीतचन्द्रिका		आडूर कृष्णपिषारटि
मालविकाग्निमित्रम्	नाटकम्	
भगवद्गीता		वेदव्यासः

७ किं गणे न अन्तर्भवति

1 X 1

कुमारसम्भवम्, रघुवंशम्, मेघदूतम्

८ कोष्ठकात् उचितं पदं स्वीकृत्य सम्भाषणांशान् पूरयत।

1 X 5

कः, आचार्य, सन्देहः, किमर्थम्, कति

कमला - नमस्ते ।

आचार्यः - नमस्ते।..... विशेषः।

कमला - श्रीमन्, उपनिषदां विषये अस्ति मे।

आचार्यः सन्देहः।

कमला - गद्योपनिषदः सन्ति।

आचार्यः - अष्ट गद्योपनिषदः, सन्ति।
